

Erhvervsministeriet

Sendt på mail til:

madk@jm.dk, amakla@em.dk, mabak@mim.dk

Den 12. april 2023

Høring i Specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål: Kommissions forslag til direktiv om Right to Repair

Dansk Erhverv har ved mail af 24. marts 2023 modtaget ovenstående i høring og jeg fremsender hermed Dansk Erhvervs bemærkninger

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv vil gerne rose EU-Kommissionen for målsætningen om at forlænge produkters levetid ved at sikre, at flere produkter end i dag bliver repareret, hvis de går i stykker. Det er et vigtigt element i at fremme den cirkulære økonomi.

I forhold til den foreslåede ændring i direktivet om visse aspekter af aftaler om salg af varer bækker Dansk Erhverv som udgangspunkt op om, at der skal repareres i de tilfælde, hvor en reparation påfører den erhvervsdrivende de samme eller færre omkostninger end en ombytning. Der bør dog altid tages udgangspunkt i den enkelte erhvervsdrivendes udgifter til henholdsvis reparation og ombytning, da der kan være stor forskel på omkostningerne alt efter om den erhvervsdrivende selv har et værksted til at foretage reparationer eller om den erhvervsdrivende skal købe ydelsen hos en tredjepart.

Det er vigtigt, at et kommende regelsæt også kan bruges i praksis og her ser Dansk Erhverv nogle udfordringer i forbindelse med det fremsatte direktivudkast. Der er tale om følgende udfordringer:

- **Artikel 4:** Langt de fleste reparationer af de omfattede varegrupper foregår i forbrugers hjem på baggrund af en telefonsamtale med reparatøren. Reparatøren vil typisk ikke have mulighed for at udfylde skemaet før, at varen er blevet undersøgt og dermed er der en risiko for, at forbrugeren ikke kan få foretaget reparationen samme dag, hvis forbrugeren anmoder om skemaet. Dansk Erhverv foreslår på den baggrund, at reparatørerne ikke forpligtes til at udlevere skemaet – heller ikke på anmodning – i de situationer, hvor reparatøren er blevet tilkaldt til forbrugers bopæl.
- **Artikel 7:** Det vil som nævnt ofte kræve en besigtigelse af varen for, at en reparatør kan komme med et bud på, hvad der skal udføres og hvad det kommer til at koste. Det vil derfor ofte ikke være muligt for reparatøren på informationsplatformen at komme med et bud på reparationstiden eller at udfylde det standardiserede informationsskema til forbrugeren alene på baggrund af en skriftlig henvendelse via platformen. Dette skal især

sammenholdes med, at oplysningerne i skemaet som udgangspunkt vil være bindende for reparatøren i en periode på 30 dage fra fremsendelsen af skemaet.

- **Artikel 12:** Dansk Erhverv bakker som udgangspunkt op om den foreslåede ændring, men det må være en forudsætning, at der i vurderingen af omkostningerne til henholdsvis reparation og ombytning tages udgangspunkt i de konkrete omkostninger, som den enkelte erhvervsdrivende har til de to muligheder. Der kan være stor forskel på, hvad to forskellige erhvervsdrivende har af omkostninger til for eksempel en reparation alt efter om den erhvervsdrivende selv har værksted eller skal købe ydelsen hos enten producenten eller et eksternt værksted. Derudover bør det fremadrettet sikres, at de erhvervsdrivende gives tilstrækkelig tid til at foretage reparationer således, at forbrugerne ikke i stedet kan hæve handlen med henvisning til bestemmelsen om, at afhjælpning skal ske ”inden for en rimelig tid fra tidspunkt, hvor sælgeren er blevet underrettet af forbrugeren om manglen”.

De enkelte bemærkninger er uddybet yderlige nedenfor under specifikke bemærkninger.

Specifikke bemærkninger

Artikel 3 – Harmoniseringsniveau

Dansk Erhverv støtter Kommissionens ønske om, at direktivet skal være et totalharmoniseringsdirektiv. Det er vigtigt, at reglerne er de samme i de enkelte medlemslande. Dels så forbrugerne ved og har tillid til, at deres rettigheder er de samme både når de handler i deres hjemland og når de eventuelt måtte købe varer fra erhvervsdrivende i andre lande. Dels så der ikke skabes en urimelig konkurrencemæssig situation, hvor erhvervsdrivende i en medlemsstat er underlagt strengere regler end deres konkurrenter i andre medlemslande.

Artikel 4 – Europæisk afhjælpningsoplysningsskema

Dansk Erhverv er som udgangspunkt enige i, at forbrugeren bør modtage alle de relevante oplysninger forud for indgåelsen af en aftale om reparationer, men et standardiseret informations-skema som det foreslåede risikerer efter Dansk Erhvervs opfattelse at ende i unødigt administration og forsinkelse af reparationerne.

Hvis et køleskab, en ovn eller en vaskemaskine går i stykker, vil forbrugeren typisk ringe efter en reparatør, der kommer ud på forbrugerens adresse og undersøger produktet. Det gavner hverken forbrugeren eller virksomheden, hvis reparatøren så først skal til at udfærdige et informations-skema før, at reparatøren kan komme videre med at foretage reparationen.

Da skemaet skal udleveres på et varigt medium, vil det betyde, at reparatøren enten skal udfylde det på stedet eller meddele forbrugeren, at reparationen ikke kan gennemføres med det samme men først efter, at forbrugeren har modtaget informationsskemaet. Det betyder, at reparatøren skal besøge forbrugerne endnu engang for at gennemføre reparationen.

Dansk Erhverv ser en stor risiko for, at forbrugeren under alle omstændigheder vil fravælge skemaet, hvis de oplever, at det forsinker reparationen af deres produkt. Hvis målsætningen med forslaget skal nås, er det vigtigt, at reparatørerne kommer til at bruge deres tid på reparation og ikke administration.

Dansk Erhverv foreslår derfor, at kravet om på anmodning at udlevere det standardiserede informationsskema ikke finder anvendelse i de situationer, hvor reparatøren tilkaldes til forbrugers bopæl.

Dansk Erhverv bakker op om bestemmelsen i artikel 4, stk. 3 hvorefter virksomheder kan kræve betaling for det arbejde der foretages i forbindelse med at undersøge produktet og vurdere, hvorvidt en reparation er mulig og hvad en reparation vil koste. Dansk Erhverv finder det ligeledes rimeligt, at der kun kan kræves betaling for en sådan undersøgelse, hvis forbrugeren forud for undersøgelsen er informeret om, at hvor meget der skal betales for undersøgelsen.

For vidt angår bestemmelsen i artiklens stk. 5 ser Dansk Erhverv udfordringer, når det sammenholdes med kravene i artikel 7 om, at skemaet skal kunne indhentes direkte via online-plattformen. Det uddybes under bemærkninger til artikel 7.

Artikel 5 – Forpligtelse til afhjælpning

Dansk Erhverv hilser det velkomment, at forpligtelsen til at foretage reparationer efter udløbet af reklamationsperioden alene gælder der, hvor en reparation er muligt og at forpligtelsen lægges på producenterne af produkterne.

Artikel 6 – Oplysninger om afhjælpningspligt

Det bør i overensstemmelse med forslaget sikres, at de enkelte erhvervsdrivende frit kan beslutte, hvordan de informerer om deres forpligtelse til at reparere, når blot de erhvervsdrivende sikrer, at forbrugerne har let adgang til oplysningerne.

Artikel 7 – Onlineplatform for afhjælpning og varer, der skal renoveres

Det giver overordnet god mening at samle oplysningerne om reparationsmulighederne på en onlineplatform, hvor forbrugerne kan få et samlet overblik over deres muligheder for at vælge en reparatør. Dansk Erhverv ser dog udfordringer ved en række af de krav til oplysninger og muligheder, der skal være på platformen. Det drejer sig blandt andet om:

- **Oplysning om hvor længe det tager at reparere:** Der vil alene kunne blive tale om meget usikre estimater. Ofte vil forbrugeren ikke selv være klar over, hvad der er galt med produktet og uden enten en meget klar beskrivelse af problemet eller en besigtigelse af produktet, vil det ikke være muligt for reparatøren at give et estimat på, hvor længe en reparation vil tage.
- **Oplysning om af-installering, installering og transport:** Dette kan meget vel afhænge af den enkelte forbrugers forhold og igen vil det kun blive en vag tilkendegivelse af, at det måske vil kunne foretages under de rette omstændigheder
- **Anmodning om det standardiserede oplysningsskema:** En del af de oplysninger, der skal fremgå af skemaet er: den foreslåede reparation, prisen for reparationen og det forventede tidsrum for reparationen. Reparatøren vil i langt de fleste tilfælde ikke kunne

give disse oplysninger uden først at have undersøgt produktet. Det giver derfor ikke mening at stille krav til, at skemaet skal kunne hentes/bestilles direkte via platformen.

Af artikel 5, stk. 5 fremgår det, at oplysningerne i det standardiserede informationsskema skal være bindende for reparatøren i 30 dage efter fremsendelsen af skemaet. Som nævnt ovenfor vil den erhvervsdrivende ikke kunne give præcise svar på for eksempel pris, foreslået reparation og reparationens varighed uden at have set produktet og det forekommer derfor ikke rimeligt, at reparatøren skal være bundet at oplysningerne i 30 dage, når de ikke har haft mulighed for at undersøge produktet.

Dansk Erhverv tolker bestemmelsens stk. 3 således, at det bliver frivilligt for alle – herunder reparatører – om de vil være til stede på platformen og vi opfordrer derfor til, at de administrative byrder ved at være på platformen reduceres til et absolut minimum, da der ellers er risiko for, at platformen bliver fravalgt og dermed ikke kommer til at opfylde formålet om at give forbrugerne et samlet overblik over deres muligheder for at få deres produkt repareret.

Artikel 12 – Ændring til direktiv (EU) 2019/771

Den foreslåede ændring til direktivet om visse aspekter af aftaler om salg af varer – og dermed også i den danske købelov - vil medføre en væsentlig ændring i forbrugernes beføjelser, hvis en vare viser sig at være behæftet med en mangel.

I dag er det forbrugeren, der som udgangspunkt vælger mellem en ombytning eller en reparation og så kan sælgeren kunne afvise forbrugerens krav, hvis den valgte løsning vil påføre sælgeren uforholdsmæssigt store udgifter i forhold til den anden løsning.

Hvis den foreslåede ændring vedtages, vil det fremadrettet være således, at produktet altid skal repareres i alle de tilfælde, hvor omkostningerne til en ombytning er lig med eller overstiger omkostningerne til en reparation.

Dansk Erhverv bakker som udgangspunkt op om den foreslåede ændring, men det må være en forudsætning, at der tages udgangspunkt i de udgifter, som den enkelte sælger vil blive påført som følge af henholdsvis en reparation eller en ombytning.

Mange sælgere er små virksomheder, der ikke har deres eget værksted og de skal derfor ud at købe denne ydelse hos en selvstændig reparatør og det bør derfor være de konkrete udgifter til reparationen, der lægges til grund for vurderingen og ikke et objektivi beløb for, hvad en reparation kan udføres for, hvis man som virksomhed har sit eget værksted.

Ligeledes kan der i aftalerne mellem producent/leverandør og sælger været taget stilling til, hvorvidt ombytning henholdsvis reparation sker på sælgers eller leverandørs regning. I de tilfælde, hvor sælgeren gratis kan få ombyttet mangelfulde produkter hos leverandøren, men skal betale for reparationer, bør det være muligt for sælgeren at foretage en ombytning af produktet.

Endvidere bør der i forbindelse med den foreslåede ændring tages højde for, at en reparation ofte tager længere tid end en ombytning. Det gælder ikke mindst i de tilfælde, hvor sælgeren af varen

ikke selv kan reparere varen, men derimod skal sende den til enten producenten eller et eksternt værksted.

Det fremgår i dag af direktiv 2019/771 artikel 14 (og den danske købelov § 78 a, stk. 4, nr.2), at afhjælpning skal ske *"inden for en rimelig tid fra tidspunkt, hvor sælgeren er blevet underrettet af forbrugeren om manglen"*. Begrebet "rimelig tid" må derfor fremadrettet tolkes i overensstemmelse med målsætningen om, at flere varer skal repareres. Hvis ikke sælgeren gives et øget spillerum i forhold til "rimelig tid" risikerer vi at ende i en situation, hvor forbrugeren ikke kan kræve en ombytning men i stedet kræver ophævelse af handlen med henvisning til, at der ikke er sket afhjælpning inden for rimelig tid og så forspildes formålet med direktivændringen.

Med venlig hilsen

Bo Dalsgaard
Chefkonsulent